

Miljö- och räddningstjänstnämnden

Yttrande till KS angående: Motion om ökad operativ förmåga vid utsläpp i miljön.

Förslag till yttrande

Miljö- och räddningstjänstnämnden lämnar följande yttrande:

Nämnden stödjer förslaget att utreda metoder för att öka räddningstjänstens operativa förmåga vid utsläpp i miljön.

Nämnden stödjer även förslaget att implementera åtaganden i årsplanen. Nämndens förslag är att det för årsplan 2018 är åtaganden om utbildningsinsatser för räddningstjänstpersonal.

Ärendet

Miljö- och räddningstjänstnämnden har fått en remiss från kommunstyrelsen för yttrande senast den 6 september 2017. Ärendet gäller en motion från Ronny Ilhag (mp) och Magnus Arreflod (mp).

Motionärerna yrkar på följande:

- Att kommunen utreder metoder för att öka räddningstjänstens operativa förmåga vid utsläpp i miljön.
- Att kommunen i sin årsplan implementerar åtaganden och mätbara mål som bidrar till att utveckla förmågan att omhänderta förorenat släckvatten.

Bakgrund och statistik

Byggnadsbränder

Under 2016 hade räddningstjänsten Eskilstuna 121 bränder i byggnader. Vid de här bränderna användes 120 720 liter vatten, vilket ger ett snitt på 997 liter/brand. Vid 19 av de bränderna användes mer än 1000 liter vatten varav vid fyra av bränderna mer än 10 000 liter och en gång mer än 20 000 liter.

Räddningstjänsten har inte vid någon av de 19 bränderna tagit hand om släckvattnet med hjälp av vattendammsugare eller länspump.

De fyra bränderna var

- Villabrand Kvarntorp Västermo,
- Villabrand Axnäs mellan Örsta och Ärla Kyrka,
- Villabrand Gröndal mellan Stenkvista Kyrka och Skogstorp och
- Förråd/magasin vid Torshälla golfklubb.

Vid alla de fyra bränderna har det varit fullt utvecklad brand där räddningstjänsten antingen har gjort släckförsök eller skyddat intilliggande byggnader med inriktning kylning. Hur mycket av släckvattnet som har förångats är omöjligt att uppskatta. Vid två av bränderna så fanns det liv att rädda och inriktningen var då livräddning, dessa två var

- Bellmansgatan 1
- Alfeltsgatan 16

Bränder, inte i byggnader

Under 2016 åkte räddningstjänsten i Eskilstuna på 278 bränder som inte var kopplade till någon byggnad. Av dessa var 88 fordonsbränder. För att släcka dessa fordonsbränder användes 82 300 liter vatten, det blir 935 liter/fordon.

Inte vid något tillfälle har räddningstjänsten samlat upp släckvatten och tagit hand om det.

Vid dessa bränder så åker vi med bemanning 1+2 och då ges inte mycket tid till att lokalisera dagvattenbrunnar så att vi kan täta dessa samt att göra invallningar och leda släckvattnet till pumpgröpar.

Generellt

- Vid en rumsbrand räknar man med att cirka 40% av släckvattnet förångas.
- Vid utvändig släckning med konventionell teknik förångas bara 0,5 % av släckvattnet.
- Vid släckning med vattendimma ex. Skärsläckare förångas 90-95 % av släckvattnet.

Det effektivaste sättet att begränsa miljöeffekten av en insats är att minimera mängden släckvatten. Efter en studie som genomförts av MSB, Kemikalieinspektionen och Örebro universitet, bör man välja det släckmedlet som släcker med minst släckvatten som resultat. Ett alternativ som alltid bör övervägas är att inte släcka över huvudtaget.

Släckmedel innehållande kemikalier med innehåll av ämnen som har lång eller obefintlig fullständig nedbrytbarhet bör alltid undvikas om det inte finns förberedda möjligheter till att samla upp allt släckvatten. Oavsett släckmetod bör man sträva efter att samla upp så mycket släckvatten som möjligt på brandplats innan det når miljön.

Motiv till beslut

Räddningstjänsten saknar till stor del både materiel, utbildning och erfarenhet av att ta upp en större mängd släckvatten efter en insats.

Materiel finns för att ta upp brandfarlig vätska och kemikalier som kommit lös i mindre omfattning, men det saknas materiella resurser att ta reda på stora mängder vätska som kan bli fallet när det handlar om släckvatten.

Vi tittar på "Viskaforsmodellen" och tar lärdom i hur man på ett enkelt sätt kan påbörja uppsamling av släckvatten i ett tidigt skede av insatsen.

För att skaffa sig motsvarande materiella resurser som används i ”Viskaforsmodellen” så krävs inköp av:

- Uppsamlingsbassänger
- Uppsamlingskärl
- Läns pumpar
- Läns av olika slag
- Elverk
- Vattendammsugare
- Brunnstätningar
- Presenningar
- Handverktyg mm

Materielen ska sedan förvaras på någon av brandstationerna och det måste på ett smidigt sätt kunna transporteras till skadeplatsen. Detta kan ske genom att placera materielen på en kärra, container eller på pallkragar som tas till skadeplats med lastbil. Kostnaden för materielen, exklusive kärra och container är cirka 250 000 kronor. Här krävs en genomlysning för att kunna skapa en ”Eskilstunamodell”.

Utbildning i att minimera utsläpp av förorenat släckvatten har genomförts, men skulle kunna ske med ett tydligare budskap. Frågor man bör ställa är:

- Vad använder vi för metod vid släckningsarbetet?
- Hur ser markförhållandena ut på platsen? Sårbarhetskartan!
- Kan vi använda oss av vattendimma vid släckningsarbetet?
- Ska vi eller ska vi inte släcka?

Under slutet av 2017 kommer MSB:s studie av ”Brandsläckningsmedel ur ett miljöperspektiv” att färdigställas. Av den anledningen finns skäl att göra en utredning under våren 2018.

Miljökontoret kan och ställer redan idag krav på anläggningsägare att de har en plan för hur man kan omhänderta eventuellt släckvatten inom den egna anläggningen i samband med att de söker tillstånd för sin verksamhet. Att miljökontoret ställer krav på anläggningsägaren gör att räddningstjänsten har bättre förutsättningar att ta hand om släckvattnet i samband med en brand på anläggningen.

RÄDDNINGSTJÄNSTEN

Lars Lagebo
Räddningschef

—
Beslutet ska skickas till Kommunstyrelsen